

Warszawa, 22 lipca 2024 r.

Ministerstwo Infrastruktury
Departament Kontroli
ul. Tytusa Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Podmioty wnoszące petycję:

Wójt Gminy Gdów
Rynek 26
32-420 Gdów

Ekodren Naturalne Systemy Oczyszczania
ul. Rodzinna 8
05-806 Sokołów

**PETYCJA W SPRAWIE WYDANIA POLECEŃ I WYTYCZNYCH ZAKAZUJĄCYCH
POWIELANIA NIEBEZPIECZNEJ DLA LUDZI I ŚRODOWISKA INTERPRETACJI
PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH TZW. „WYLEWANIA” ŚCIEKÓW NA GRUNT
ORAZ „ZRASZANIA” ŚCIEKAMI POWIERZCHNI ZIEMI**

Działając w interesie publicznym i w celu ochrony środowiska wymagającego szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, na podstawie art. 63 i art. 16 ust. 2, art. 163 i art. 164 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm., dalej jako „**Konstytucja**”) w zw. z art. 2 ust. 1, art. 2 ust. 2 pkt 1 i art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.) wnosimy petycję dotyczącą:

- 1) wydania Prezesowi Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie („**Wody Polskie**”) przez Ministra Infrastruktury, na podstawie art. 353 ust. 1, art. 354 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz art. 356 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm., dalej jako „**Prawo wodne**”), odpowiednich **poleceń i wytycznych służących wyeliminowaniu z praktyki jednostek organizacyjnych Wód Polskich interpretacji przepisów, w ramach której tzw. „wylewanie” ścieków na grunt oraz „zraszanie” ściekami powierzchni ziemi miałyby nie być kwalifikowane jako korzystanie z wód polegające na wprowadzaniu ścieków do ziemi, lecz miałyby być bliżej nieokreślonymi i nieznanymi ustawie czynnościami, nieobjętymi nadzorem w ramach zgłoszeń wodnoprawnych,**
- 2) wydania kierownikom jednostek i komórek organizacyjnych Wód Polskich przez Prezesa Wód Polskich, na podstawie art. 241 ust. 2 Prawa wodnego w zw. z § 6 ust. 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2506) oraz § 2

ust. 1 i 5, § 3 ust. 1-2 i § 5 ust. 1 załącznika do zarządzenia nr 30/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w sprawie nadania regulaminu Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie¹, odpowiednich **poleceń i wytycznych służących wyeliminowaniu z praktyki jednostek organizacyjnych Wód Polskich opisanej powyżej interpretacji przepisów dotyczącej prawnej kwalifikacji czynności polegających na tzw. „wylewaniu” ścieków na grunt oraz „zraszaniu” ściekami powierzchni ziemi.**

Wyrażamy zgodę na ujawnienie danych osobowych podmiotów wnoszących petycję na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego.

UZASADNIENIE

1. Uwarunkowania faktyczne i prawne petycji

Celem niniejszej petycji jest wyeliminowanie z praktyki jednostek organizacyjnych Wód Polskich stosowania niebezpiecznej dla ludzi i środowiska interpretacji przepisów, w ramach której tzw. „wylewanie” ścieków na grunt oraz „zraszanie” ściekami powierzchni ziemi uznaje się za czynności mające – w ocenie części kierowników tych jednostek – nie stanowić wprowadzania ścieków do ziemi w związku z eksploatacją przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach zwykłego korzystania z wód poza aglomeracjami. Niniejsza petycja nie odnosi się wyłącznie do wprowadzania ścieków do ziemi w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę (art. 33 ust. 4 pkt 2 Prawa wodnego), ponieważ interpretacja prezentowana przez niektórych kierowników jednostek organizacyjnych Wód Polskich w istocie odnosi się do prawnej kwalifikacji tzw. „wylewania” ścieków na grunt oraz „zraszania” ściekami powierzchni ziemi bez względu na ilość takich ścieków usuwanych w ciągu doby. Podmioty dokonujące tego rodzaju czynności np. w ramach działalności gospodarczej lub w związku z eksploatacją instalacji wymagającą uzyskania pozwolenia na korzystanie ze środowiska także mogłyby zacząć przyjmować, iż „wylewanie” ścieków i „zraszanie” ściekami miałyby nie wymagać nadzoru przed ich rozpoczęciem. **Tym większe powstaje niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska związane z możliwym upowszechnieniem się interpretacji przepisów bezpośrednio wpływającej na najbliższe otoczenie gospodarstw domowych i gospodarstw rolnych, w tym wód wykorzystywanych nie tylko do nawadniania upraw oraz pojenia zwierząt domowych i zwierząt gospodarskich, lecz również do zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.**

¹ W wersji obowiązującej w następstwie wejścia w życie zarządzenia nr 71/2023 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, skierowanym do kierowników nadzorów wodnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie zaprezentowała stanowisko „celem stosowania jednolitej linii orzeczniczej w sprawach prowadz[o]nych przez Wody Polskie”. Stanowisko to przedstawiono kierownikom nadzorów wodnych w odpowiedzi na „zgłaszane [...] przez podmioty zewnętrzne” sygnały dotyczące wymagania dokonywania zgłoszeń wodnoprawnych w związku z planowanym wykonywaniem „szczelnych zbiorników oraz urządzeń służących do powierzchniowego zagospodarowania ścieków oczyszczonych w przydomowej oczyszczalni ścieków na potrzeby zwykłego korzystania z wód”. W cytowanym powyżej piśmie Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej zakomunikowała stanowisko dotyczące interpretacji przepisów:

- 1) art. 16 pkt 65 Prawa wodnego w zakresie kwalifikacji szczelnych zbiorników służących gromadzeniu ścieków z przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach zwykłego korzystania z wód jako przykładów „urządzeń wodnych”, oraz
- 2) art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego w zakresie obowiązku dokonywania zgłoszeń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych służących do wprowadzania do ziemi ścieków z przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach zwykłego korzystania z wód.

Powyższe stanowisko jest powielane w pismach pochodzących od niektórych kierowników jednostek organizacyjnych Wód Polskich i dotyczących „powierzchniowego zagospodarowania ścieków”².

Za szczególnie niepokojącą i wymagającą interwencji centralnego organu administracji rządowej należy uznać sytuację, w której „powierzchniowe zagospodarowanie oczyszczonych ścieków w przydomowej oczyszczalni ścieków” miałoby nie wymagać dokonania zgłoszenia wodnoprawnego. Odpowiedni i cieszący się zaufaniem publicznym nadzór nad indywidualnymi systemami oczyszczania ścieków, stanowiącymi jeden z najważniejszych elementów gospodarki ściekowej w Polsce, wymaga, aby prawny model weryfikacji i potwierdzania efektywności oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków nie pozostawał wyłącznie teoretyczny, lecz żeby stanowił istotny i niezaprzeczalny wkład w realizację podstawowych obowiązków z zakresu ochrony środowiska. **Powyższe jest szczególnie istotne w przypadku „wylewania” ścieków na grunt i „zraszania” powierzchni ziemi z ich wykorzystywaniem, których skala i zakres (częstotliwość, intensywność, rozległość) może znacząco wpływać na zdrowie publiczne i stan środowiska, w tym wód.**

Stanowisko zaprezentowane w piśmie Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, w nawiązaniu

² Por. np. pismo Kierownika Nadzoru Wodnego w Krakowie z dnia 23 maja 2024 r., znak KKK.4200.315.2024.KKe.

do interpretacji przepisu art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego **stanowi oczywistą zachętę do omijania wymagań prawnych umożliwiających właściwym organom dokonywanie weryfikacji wpływu eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków na środowisko**, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniej ochrony gleby i wód podziemnych. Taki stan rzeczy powoduje, że bardziej „opłacalnym” staje się systemowe ograniczanie funkcjonalności przydomowych oczyszczalni ścieków jedynie do podczyszczania (lub co najwyżej wstępnego oczyszczania) ścieków, a nawet odstępowanie od stosowania jakichkolwiek urządzeń do oczyszczania ścieków, skoro ich „wylewanie” na grunt i „zraszanie” nimi powierzchni ziemi miałyby nie być kwalifikowane jako wprowadzanie ścieków do ziemi i tym samym pozostawać poza mechanizmami administracyjnej kontroli wstępnej sprawowanej przez właściwe organy administracji publicznej. W rezultacie takiej interpretacji przepisów **krajowy system nadzoru nad jakością przydomowego oczyszczania ścieków staje się w dużej mierze hipotetyczny**, ponieważ opiera się na założeniu, że wzajemne oddziaływania w obrębie poszczególnych elementów przyrodniczych i pomiędzy nimi niejako mogą i powinny „załatwić sprawę” w zastępstwie adekwatnego oczyszczania ścieków, zanim zostaną wprowadzone do środowiska. Prawne instrumenty służące eliminowaniu naruszeń związanych z postępowaniem ze ściekami (kontrola następcza)³ nie mogą wyczerpywać nadzoru sprawowanego przez właściwe organy nad zapewnieniem gospodarowania wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Niezbędne jest również zagwarantowanie możliwości weryfikacji wpływu „wylewania” ścieków na grunt oraz „zraszania” nimi powierzchni ziemi przed podjęciem takich działań (kontrola wstępna). W rezultacie, wprowadzanie ścieków do ziemi – bez względu na to, czy przybiera formę „wylewania” lub „zraszania” – nie może pozostawać poza jakąkolwiek kontrolą wstępną, ponieważ **otworzy to drogę do niczym nieskrępowanego pozbywania się do środowiska ścieków nieoczyszczonych, których ilość i skład (zawartość substancji zanieczyszczających) będą nieznane**.

Niniejsza petycja służy upowszechnieniu prowadzenia przez właściwe organy weryfikacji wpływu przydomowych oczyszczalni ścieków na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniej ochrony zdrowia publicznego i wód podziemnych, na które niewątpliwie wpływa „wylewanie” ścieków na grunt oraz „zraszanie” ściekami powierzchni ziemi, w tym na terenie gospodarstw domowych i gospodarstw rolnych lub w ich najbliższym sąsiedztwie.

W związku z tym, w celu umożliwienia osiągnięcia pożądanego efektu redukcji substancji zanieczyszczających w ściekach wprowadzanych do ziemi z przydomowych oczyszczalni ścieków i zapewnieniu powszechnej oceny wpływu wykonania urządzeń wodnych służących

³ W szczególności decyzje administracyjne nakazujące osobom fizycznym, których działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego, albo odpowiedzialność za wykroczenie polegające na wylewaniu płynów lub wyrzucaniu nieczystości bez zachowania należytej ostrożności lub na odstępianiu od wyposażenia nieruchomości w zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

do wprowadzania do ziemi ścieków oczyszczonych w przydomowych oczyszczalniach ścieków na potrzeby zwykłego korzystania z wód **wnosimy o wydanie odpowiednich wytycznych i poleceń** związanych ze stosowaniem przez kierowników jednostek organizacyjnych Wód Polskich przepisów art. 33 ust. 4 pkt 2 i art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego, które staną przeszkodzie ich interpretowaniu jako mających rzekomo nie dotyczyć „wylewania” ścieków lub ich wykorzystywania do „zraszania”.

2. Prawidłowość kwalifikacji prawnej „wylewania” ścieków oraz „zraszania” nimi terenu

W piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej kategorycznie stwierdziła, że „powierzchniowe zagospodarowanie oczyszczonych ścieków w przydomowej oczyszczalni ścieków, za pomocą np. zraszaczy, stanowi de facto »wylewanie« ich na grunt. Zatem nie można uznać tej czynności jako wprowadzani[a] ścieków do ziemi”.

Chociaż w cytowanym powyżej piśmie otwarcie napisano, że ścieki mają być wylwane „na grunt” za pośrednictwem urządzeń służących do zraszania „ziemi”, to w tym dokumencie w istocie postuluje się powstanie – nieznanej ustawie – formy korzystania ze środowiska, która miałaby nie stanowić wprowadzania ścieków do ziemi, pomimo ich bezpośredniego kontaktu z tym elementem przyrodniczym (powierzchnią ziemi). Jeżeli „wylewanie” ścieków i „zraszanie” ściekami miałyby nie być przykładami wprowadzania ścieków do ziemi, to z jaką formą korzystania ze środowiska mielibyśmy do czynienia w takim przypadku? Skorzystanie z takiej argumentacji w odniesieniu do innych form korzystania z wód mogłoby doprowadzić do uznania np. wpuszczania ścieków do wód za ich „wylewanie” do wód lub „zraszanie” nimi wód, którego – będąc konsekwentnym – również nie powinno się kwalifikować jako wprowadzania ścieków do wód. Taka interpretacja przepisów byłaby oczywiście niedopuszczalna w świetle celów i zasad prawa Unii Europejskiej i prawa polskiego z zakresu ochrony środowiska, w tym ochrony wód.

W piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, w żaden sposób nie wyjaśniono, dlaczego ścieki obecne na gruncie w rezultacie „wylewania” i „zraszania”, następnie przenikające przez kolejne warstwy litosfery np. do wód podziemnych, miałyby nie być wprowadzane do ziemi. Z istoty „wprowadzania” czegoś do czegoś innego wynika, że do takiego „wprowadzenia” dochodzi w następstwie przekroczenia granicy (krawędzi, obwodu, powłoki, skraju lub krańca) czegoś, do czego coś innego jest „wprowadzane” (wkładane, wpuszczane, wsuwane). Kontakt oznaczonej substancji wprowadzanej do środowiska z odbiornikiem (elementem przyrodniczym) nie musi odbywać się „w środku” tego elementu przyrodniczego (wody, ziemi), żeby korzystanie ze środowiska za jego pośrednictwem uznać np. za wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi. **W szczególności wprowadzanie ścieków do ziemi nie ma miejsca wyłącznie wtedy, kiedy odbywa się poniżej poziomu powierzchni ziemi.** Nawet jeżeli konkretne „wylewanie” lub „zraszanie” jest zorientowane

np. na nawadnianie terenu lub roślin, to co najmniej część ścieków „wylewanych” lub „zraszanych” wsiąka do gleby, gdyż nie jest możliwe natychmiastowe i całościowe odparowanie ścieków. Efektywność procesu parowania jest uzależniona od szeregu czynników, w tym warunków atmosferycznych. Z tej przyczyny w przepisach ustanawia się zakazy stosowania niektórych substancji np. na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub pokrytych śniegiem⁴. Z punktu widzenia wprowadzania wód lub ścieków do wód również nie wymaga się, aby było dokonywane wyłącznie pod poziomem zwierciadła wód. **Przepisy prawa ochrony środowiska służą zabezpieczeniu elementów przyrodniczych przed kontaktem z określonymi substancjami, bez względu na sposób kontaktu.** Całkowicie nierealistyczne i tym samym pozbawione podstaw jest założenie, jakoby substancje zanieczyszczające ze ścieków „wylewanych” lub „zraszanych” w ogóle nie przenikały do gleby⁵, a następnie dalej nie migrowały i nie mogły niekorzystnie oddziaływać np. na wody podziemne, powierzchnie biologicznie czynne, zadrzewienia lub produkty rolne i płody rolne m.in. w postaci owoców i warzyw przewidzianych do spożycia przez ludzi lub zwierzęta.

Z pisma z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, nie wynika również, jaki element przyrodniczy lub urządzenie jest odbiornikiem ścieków „wylewanych”, jeżeli te ścieki miałyby nie być wprowadzane do ziemi. Przepisy Prawa wodnego przewidują możliwość wprowadzania ścieków wyłącznie do trzech rodzajów odbiorników: urządzeń lub budowli, w tym urządzeń wodnych, a także wód lub ziemi (por. np. art. 16 pkt 65 lit. f, art. 33 ust. 4 pkt 2, art. 34 pkt 3 i art. 35 ust. 3 pkt 5 Prawa wodnego). **Nie istnieje ani techniczna, ani prawna możliwość wprowadzania ścieków do innego odbiornika, np. do powietrza w następstwie „zraszania” ściekami jakiejś powierzchni.** Stan skupienia ścieków nie pozwala na ich „wprowadzenie” do czegoś innego niż urządzenie lub budowla albo wody lub ziemia. Naturalną konsekwencją powyższego jest brak odzwierciedlenia w przepisach możliwości wprowadzania ścieków np. do powietrza (por. art. 75 i art. 78 Prawa wodnego). Ponadto w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311, dalej jako „**Rozporządzenie ściekowe**”) określono wyłącznie warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do ściśle określonych rodzajów odbiorników, czyli wód lub ziemi (§ 1 pkt 2 i § 4-9 Rozporządzenia ściekowego).

⁴ Por. np. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2024 r. poz. 105).

⁵ Może to być szczególnie istotne w kontekście oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym identyfikacji lokalnych źródeł zanieczyszczenia powierzchni ziemi, takich jak miejsca wprowadzania ścieków do ziemi, oraz oceny zagrożenia zanieczyszczeniem gleby lub ziemi na danym terenie, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1395).

Wbrew temu, co napisano w cytowanym powyżej piśmie, „wylewanie” ścieków na grunt oraz „zraszanie” ściekami powierzchni ziemi” są przykładami wprowadzania ścieków do ziemi.

3. Dalsze skutki kwalifikacji prawnej „wylewania” ścieków oraz „zraszania” nimi terenu

Jak wynika z art. 33 ust. 4 Prawa wodnego, zwykłe korzystanie z wód może przybierać postać wyłącznie: poboru wód podziemnych lub wód powierzchniowych (w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę) albo wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi (w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę). W sytuacji, gdy „wylewanie” ścieków i „zraszanie” ściekami rzeczywiście miałyby nie być wprowadzaniem ścieków do ziemi, to wówczas należałoby wykluczyć możliwość ich postrzegania z perspektywy przepisów dotyczących zwykłego korzystania z wód (art. 33 ust. 1 Prawa wodnego). Gdybyśmy mieli nie mieć do czynienia w takim przypadku z wprowadzaniem ścieków do ziemi, to tym bardziej należy wykluczyć możliwość jego przypisania do pozostałych form zwykłego korzystania z wód, czyli poboru wód lub wprowadzania ścieków do wód. Nie byłoby to również powszechne korzystanie z wód do zaspokajania potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub gospodarstwa rolnego, ponieważ do takiego korzystania z wód nie mogą być stosowane specjalne urządzenia techniczne (art. 32 ust. 2 Prawa wodnego).

Jeżeli „wylewanie” ścieków i „zraszanie” ściekami rzeczywiście nie byłoby powszechnym korzystaniem z wód (z powodu wykorzystywania szeregu specjalnie zaprojektowanych urządzeń) albo zwykłym korzystaniem z wód (ponieważ miałyby nie stanowić wprowadzania ścieków do ziemi), **to takie czynności należałoby kwalifikować jako przykłady którejs z pozostałych form korzystania z wód przewidzianych przez ustawę (szczególne korzystanie z wód albo usługi wodne), których wykonywanie wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego** (art. 389 pkt 1-2 Prawa wodnego). Oznaczałoby to, że zamiast instrumentu administracyjnej kontroli wstępnej w postaci zgłoszenia wodnoprawnego, konieczne byłoby korzystanie z innego tego typu instrumentu, wymagającego w każdym przypadku wydania decyzji administracyjnej, czyli pozwolenia wodnoprawnego (art. 400 ust. 1 Prawa wodnego). Typologia form korzystania z wód przewidziana w przepisach Prawa wodnego jest **wyczerpująca**. Niedopuszczalne jest uznanie, że jakiś sposób korzystania z wód miałyby nie zaliczać się do powszechnego, zwykłego lub szczególnego korzystania z wód lub usług wodnych, a w konsekwencji – pozostawać poza sferą zainteresowania prawodawcy i wstępną kontrolą właściwych organów.

Stąd też, przedstawione w piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, założenie, zgodnie z którym „wylewanie” ścieków na grunt oraz „zraszanie” ściekami powierzchni ziemi miałyby nie być przykładami wprowadzania ścieków do ziemi, skutkuje koniecznością uznania, że takie czynności nie stanowią zwykłego korzystania z wód, a zatem na ich wykonywanie niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego (innej formy kontroli wstępnej).

4. Kwalifikacja prawna „wylewania” ścieków oraz „zraszania” nimi terenu a znaczenie instytucji zgłoszeń wodnoprawnych

Prawna instytucja zgłoszeń wodnoprawnych została wprowadzona do prawa polskiego w celu zachowania kontroli przez właściwe organy administracji publicznej nad korzystaniem z wód, z jednoczesnym zmniejszeniem obciążeń administracyjnych dla podmiotów zamierzających rozpocząć wykonywanie niektórych czynności stanowiących korzystanie z wód⁶. Zgłoszenie wodnoprawne jest mniej rygorystyczną formą administracyjnej kontroli wstępnej, mającą umożliwić weryfikację planowanego sposobu korzystania z wód⁷. Z punktu widzenia sprawowania takiej kontroli przez właściwe organy, „bardzo ważnym zagadnieniem jest właściwa orientacja w kwestii zagrożeń wynikających z określonych rodzajów działalności”⁸. Wynikający z mocy prawa obowiązek dokonania zgłoszenia wodnoprawnego służy temu, aby właściwe organy administracji publicznej mogły rozważyć, czy planowany sposób korzystania z wód zasługuje na akceptację, czy też istnieją przeszkody natury formalnej lub faktycznej dla rozpoczęcia wykonywania takiej działalności⁹.

Nie sposób uznać, aby postulowana w piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, interpretacja przepisów dotyczących „wylewania” ścieków na grunt oraz „zraszania” ściekami powierzchni ziemi mogła pozytywnie przyczyniać się do urzeczywistniania ustawowych uwarunkowań korzystania z wód polegającego na wprowadzaniu ścieków do ziemi. **Prawne rozwiązania mające zapewnić ochronę środowiska przed zanieczyszczeniem muszą być realne, a nie jedynie stwarzać pozory ochrony środowiska.** Interpretacja przedstawiona w cytowanym powyżej piśmie w oczywisty sposób nie zapewnia wysokiego poziomu ochrony środowiska, a także nie służy poprawie jakości środowiska oraz realizacji celów środowiskowych dla wód, w tym zapobieganiu lub ograniczaniu dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych oraz odwracaniu tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wód podziemnych wynikającego z wpływu działalności człowieka (por. art. 59 i art. 60 ust. 2 Prawa wodnego). Zapewnieniu możliwości osiągnięcia tych wartości służy obowiązek weryfikacji zgłoszenia wodnoprawnego dotyczącego wprowadzania do ziemi ścieków z przydomowej oczyszczalni ścieków (w ramach zwykłego korzystania z wód) w świetle możliwych zagrożeń dla wymagań ochrony środowiska lub perspektywy osiągnięcia celów środowiskowych dla wód (art. 423 ust. 5 pkt 2 i 3 Prawa wodnego). Brak nadzoru nad tymi aspektami eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków spowoduje iluzoryczność

⁶ Uzasadnienie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne, druk nr 105, Sejm VIII kadencji, s. 17.

⁷ Por. np. B. Rakoczy, *Prawo wodne. Praktyczny przewodnik*, Warszawa 2018, s. 215.

⁸ K. Gruszecki, *Prawo wodne. Gospodarowanie wodami. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 491.

⁹ Por. np. P. Korzeniowski, *Zgoda wodnoprawna*, Warszawa 2021, s. 359.

mechanizmów wynikających m.in. z art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego, które „dotyczą zwykłego korzystania z wód, które odbywa się na własnym gruncie i nie oddziałuje na grunty sąsiednie”¹⁰.

Co więcej, ewentualne pozostawianie „wylewania” ścieków na grunt i „zraszania” ściekami powierzchni ziemi poza kontrolą budzi poważne zastrzeżenia w szczególności z punktu widzenia przewidzianego w art. 423 ust. 5 pkt 2 Prawa wodnego obowiązku weryfikacji zgłoszeń wodnoprawnych w świetle **wymagań ochrony środowiska i interesów osób trzecich oraz wymagań ochrony zdrowia ludzi**. Niezbędne staje się przypomnienie o obowiązku wynikającym z art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924), stosownie do którego właściciel, posiadacz lub zarządzający nieruchomością są obowiązani utrzymywać ją w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, w szczególności prowadzić **prawidłową gospodarkę ściekami**, niewpływającą negatywnie np. na jakość roślin uprawnych (owoców, warzyw i zbóż) przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub zwierzęta. Prawdliwość wywiązywania się z tego obowiązku nie powinna być weryfikowana dopiero następnie, w razie stwierdzenia naruszenia wymagań środowiskowych lub sanitarnych, ale również w ramach instrumentu administracyjnej kontroli wstępnej w postaci zgłoszenia wodnoprawnego. Zakazuje się też wprowadzania ścieków na grunty sąsiednie (art. 234 ust. 1 pkt 2 Prawa wodnego), co także powinno być weryfikowane w przypadku zgłoszeń dotyczących „wylewania” ścieków lub „zraszania” nimi gruntów.

Interpretacja przepisów zaprezentowana w piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, pozostaje również nie do pogodzenia z zasadą przezorności, na której opiera się unijne i polskie prawo ochrony środowiska. Przewidziana w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) zasada przezorności stanowi, iż kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, **podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze**. Powyższe przepisy wyraża „ciążący na wszystkich podmiotach obowiązek dołożenia należytej staranności w ocenie skutków, jakie dla środowiska może przynieść nowa inwestycja, czy działalność”¹¹. **Zasada przezorności dotyczy m.in. stosowania prawa przez właściwe organy administracji publicznej**¹² i zakłada prewencyjne przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom określonych czynności lub zamierzeń na środowisko także wtedy, gdy brak pewności,

¹⁰ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, druk 2262, Sejm VIII kadencji, s. 16.

¹¹ Zob. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt II OSK 1115/18; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 września 2021 r., sygn. akt IV SA/Wa 2225/20.

¹² Por. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 października 2016 r., sygn. akt II OSK 3230/14; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt VII SA/Wa 638/23.

czy skutki te wystąpią¹³. Sięgnięcie po środki prawne i faktyczne służące ochronie środowiska nie musi być następstwem wykazania szkodliwości określonych działań, tzn. ich udowodnienia w sposób wolny od wątpliwości, lecz „może opierać się na uprawdopodobnieniu i wynikającej z niego hipotezie co do potencjalnego wpływu tych działań na środowisko”¹⁴. Istota zasady przezorności sprowadza się do tego, aby w sytuacji, gdy nie można wiarygodnie uzasadnić, że oddziaływanie na środowisko jest nieznaczące, należy uznać, że może być ono znaczące¹⁵.

Nie po to w przepisach Prawa wodnego zakłada się konieczność wstępnej analizy przez właściwe organy możliwych skutków rozpoczęcia wprowadzania do ziemi ścieków oczyszczanych w przydomowych oczyszczalniach ścieków, aby następnie te organy jednostronnie odstępowaly od prowadzenia takich analiz na podstawie interpretacji przepisów, której nie towarzyszy jakiegokolwiek uzasadnienie o charakterze formalnym lub merytorycznym.

5. Kwalifikacja prawna sposobów korzystania z wód zbliżonych do „wylewania” ścieków oraz „zraszania” nimi terenu

Wykorzystywanie ścieków polegające na ich „wylewaniu” na grunt lub „zraszaniu” nimi powierzchni ziemi nie jest obojętne dla środowiska i jako takie wymaga weryfikacji w ramach administracyjnej kontroli wstępnej w postaci zgłoszenia wodnoprawnego. Dla zbliżonych rodzajowo czynności ustanowiono w przepisach szereg wymagań mających zapewnić bezpieczeństwo dla zdrowia publicznego i środowiska. Tytułem przykładu należy wskazać **rolnicze wykorzystanie ścieków**, które stosownie do art. 84 ust. 2 pkt 1 i 3 Prawa wodnego oznacza odpowiednio zastosowanie ścieków do nawadniania użytków rolnych lub do nawadniania oraz nawożenia stawów wykorzystywanych do chowu lub hodowli ryb. Użytki rolne są m.in. gruntami ornymi, sadami, łąkami trwałymi i pastwiskami trwałymi¹⁶. Rolnicze wykorzystanie ścieków polegające na ich stosowaniu w odniesieniu użytków rolnych jest przykładem korzystania z wód – wprowadzania ścieków do ziemi, będącego odrębną formą szczególnego korzystania z wód (art. 34 pkt 14 Prawa wodnego), jeżeli łączna ilość tych ścieków jest większa niż 5 m³ na dobę¹⁷.

¹³ Por. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 listopada 2018 r., sygn. akt IV SA/Wa 1876/18; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II OSK 330/21.

¹⁴ Zob. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 marca 2022 r., sygn. akt IV SA/Wa 1434/21; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 lutego 2023 r., sygn. akt II OSK 116/22.

¹⁵ Por. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. akt III OSK 2888/21.

¹⁶ Zob. art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 423).

¹⁷ Analogicznie, stawy wykorzystywane do chowu lub hodowli ryb są urządzeniami wodnymi w rozumieniu art. 16 pkt 65 lit. c Prawa wodnego, wskutek czego rolnicze wykorzystanie ścieków polegające na ich stosowaniu w odniesieniu stawów jest przykładem korzystania z wód – wprowadzania ścieków do urządzeń wodnych, stanowiącego odrębną formę szczególnego korzystania z wód (art. 34 pkt 14 Prawa wodnego), o ile łączna ilość tych ścieków jest większa niż 5 m³ na dobę.

Rolnicze wykorzystanie ścieków nie może być wykonane w sposób dowolny. Taka forma korzystania z wód, jeżeli łączna ilość wykorzystywanych ścieków jest większa niż 5 m³ na dobę, wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego (por. art. 389 pkt 2 Prawa wodnego), które powinno określać roczne i sezonowe dawki ścieków wykorzystywanych rolniczo niemogące przekroczyć zapotrzebowania roślin na azot, potas i wodę oraz utrudniać przebiegu procesów samooczyszczania się gleby (art. 84 ust. 3 Prawa wodnego). Bez względu na ilość ścieków wykorzystywanych rolniczo, zakazuje się ich rolniczego wykorzystywania w szczególności gdy grunt jest zamrznięty, zalany wodą, nasycony wodą lub przykryty śniegiem lub na gruntach wykorzystywanych do upraw roślin przeznaczonych do spożycia w stanie surowym (art. 84 ust. 4 pkt 1-2 Prawa wodnego).

Dalsze warunki korzystania z wód polegającego na rolniczym wykorzystaniu ścieków określono w przepisach Rozporządzenia ściekowego. Rolnicze wykorzystywanie ścieków może odbywać się wyłącznie na ściśle określonych obszarach i gruntach, tzn. poza obszarami płytkiego występowania skał szczelinowych nieodizolowanych od powierzchni warstwą nieprzepuszczalną (§ 16 ust. 5 Rozporządzenia ściekowego) oraz na gruntach o oznaczonej odległości m.in. od obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi, dróg publicznych, linii brzegu wód płynących, zbiorników wodnych oraz ujęć wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (§ 16 ust. 6 Rozporządzenia ściekowego oraz tabele I i II w załączniku nr 11 do Rozporządzenia ściekowego). Ponadto ścieki mogą być przeznaczone do rolniczego wykorzystania, jeżeli spełniają warunki sanitarne w zakresie obecności bakterii chorobotwórczych z rodzaju *Salmonella* oraz żywych jaj niektórych pasożytów (§ 16 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia ściekowego oraz załącznik nr 9 do Rozporządzenia ściekowego). Badania mikrobiologiczne i parazytologiczne oraz badania stanu i składu ścieków przeznaczonych do rolniczego wykorzystania należy wykonywać co najmniej raz na dwa miesiące (§ 16 ust. 3 Rozporządzenia ściekowego). Oprócz tego, dopuszczalność rolniczego wykorzystania ścieków jest uzależniona od osiągnięcia przez ich oczyszczanie określonej efektywności oraz zapewnienia, że nie stanowią zagrożenia dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych (§ 16 ust. 1 pkt 1 i 3 Rozporządzenia ściekowego).

Zilustrowane powyżej warunki korzystania z wód polegającego na rolniczym wykorzystaniu ścieków stanowią logiczną konsekwencję ustawowych uwarunkowań korzystania z wód polegającego na wprowadzaniu ścieków do ziemi. Korzystanie z wód nie może powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych (art. 29 Prawa wodnego). Podmioty wprowadzające ścieki do ziemi są obowiązane zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w tym przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie (art. 83 ust. 1 Prawa wodnego). Wybór miejsca i sposobu usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko (art. 83 ust. 2 Prawa wodnego). Jeżeli jednak stopień oczyszczania ścieków lub miąższość utworów skalnych nad zwierciadłem wód podziemnych nie stanowi zabezpieczenia tych wód przed zanieczyszczeniem, to zakazuje się wprowadzania ścieków do ziemi (art. 75 pkt 3 lit. c Prawa wodnego).

Gospodarowanie wodami, w tym korzystanie z wód polegające na wprowadzaniu ścieków do ziemi, prowadzi się w zgodzie z interesem publicznym, nie dopuszczając do wystąpienia możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych zależnych od wód (art. 9 ust. 4 Prawa wodnego). Obejmuje to m.in. ochronę zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz utrzymywanie lub poprawę stanu ekosystemów wodnych i zależnych od wód (art. 10 pkt 3 i 4 Prawa wodnego).

Dodatkowo, **ścieki – choćby oczyszczone – nie mogą być utożsamiane z wodami, którymi zasadniczo można swobodnie gospodarować na własnym terenie** (por. art. 234 ust. 1 Prawa wodnego). Z tej przyczyny w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody (Dz. Urz. UE L z 2020 r. Nr 177, s. 52)¹⁸, służących w szczególności zagwarantowaniu bezpieczeństwa nawadniania odzyskaną wodą oraz zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt, określono szereg wymagań dotyczących jakości odzyskanej wody przeznaczonej do nawadniania oraz kategorii upraw, do których nawadniania może być stosowana odzyskana woda konkretnej jakości. Odzyskana woda to odpowiednio oczyszczone ścieki komunalne. Wykorzystywanie takich ścieków do nawadniania wymaga stosowania instrumentów zarządzania ryzykiem i zatwierdzenia w ramach administracyjnej kontroli wstępnej (uzyskania zezwolenia). Nawet w przypadku ścieków komunalnych poddawanych oczyszczaniu właściwemu dla tego rodzaju ścieków¹⁹, a następnie dalszemu oczyszczaniu w celu uzyskania odzyskanej wody przeznaczonej do nawadniania, stosuje się szereg rozwiązań prawnych mających zapobiegać zagrożeniom ze strony czynników biologicznych, chemicznych lub fizycznych, które mogą negatywnie oddziaływać na ludzi, zwierzęta, uprawy, fauny i flory, glebie lub środowisko w ogóle.

Powyższy przegląd pozwala stwierdzić, że – ze względu na ich specyfikę i możliwe zagrożenia z nimi związane – sposoby korzystania z wód opierające się na rozprowadzaniu ścieków po określonym terenie podlegają ścisłym wymaganiom i są przedmiotem weryfikacji w ramach administracyjnej kontroli wstępnej. Całkowicie niezrozumiale jest zatem odstępianie od wykonywania nadzoru poprzedzającego rozpoczęcie „wylewania” na grunt ścieków pochodzących z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz „zraszania” nimi powierzchni ziemi.

¹⁸ Obecnie nieznajdujących zastosowania na obszarach dorzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zob. decyzję Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2023 r., znak DGWiŻŚ-7.704.3.2023.

¹⁹ Zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L z 1991 r. Nr 135, s. 40 z późn. zm.).

6. Status zbiornika „szczelnego” wykorzystywanego do „wylewania” ścieków oraz „zraszania” nimi terenu

W piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oznajmiła, że „[s]zczelny zbiornik nie kształtuje zasobów wodnych, ani nie służy korzystaniu z nich, zatem nie można go zakwalifikować jako urządzenie wodne. Wobec czego na jego wykonanie nie jest konieczne dokonanie zgłoszenia wodnoprawnego [...] oraz uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego”.

Rzeczywiście, w sytuacji, gdy rozpatrujemy wyłącznie szczelny zbiornik na ścieki pochodzące z przydomowej oczyszczalni ścieków, taki zbiornik nie stanowi „urządzenia wodnego” w rozumieniu art. 16 pkt 65 Prawa wodnego. Niemniej jednak pismo Dyrektora Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej nawiązywało do zbiornika, który **w istocie nie jest szczelny**. Za jego pośrednictwem ścieki są odprowadzane do „urządzeń służących do powierzchniowego zagospodarowania ścieków oczyszczonych w przydomowej oczyszczalni ścieków na potrzeby zwykłego korzystania z wód”. Jeżeli zbiornik jest jednym z elementów systemu służącego do wyprowadzenia ścieków z przydomowej oczyszczalni ścieków do środowiska, to nie sposób go traktować jako zbiornika szczelnego. Do zwykłego korzystania z wód dochodzi z wykorzystaniem takiego zbiornika, wskutek czego konieczne jest rzetelne rozważenie jego kwalifikacji jako **zbiornika odpływowego** – urządzenia lub budowli służącej do korzystania z wód, o których mowa w początkowym fragmencie definicji legalnej „urządzeń wodnych” (art. 16 pkt 65 Prawa wodnego).

Zbiornik opisany w piśmie dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, nie jest „zbiornikiem bezodpływowym” w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, dalej jako „**Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**”), czyli zbiornikiem przeznaczonym do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania. Nieczystości ciekłe gromadzone w takim zbiorniku są następnie opróżniane i transportowane z wykorzystaniem pojazdów asenizacyjnych do stacji zlewnych, służących do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych z miejsc ich gromadzenia (art. 2 ust. 1 pkt 3 Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Alternatywą dla powyższego jest czasowe gromadzenie nieczystości ciekłych w osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieczystości ciekłe gromadzone w takich osadnikach również są opróżniane i transportowane do stacji zlewnych. Właściciele nieruchomości mają obowiązek zapewnić utrzymanie czystości i porządku m.in. poprzez wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków, gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków oraz pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami (art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3a-3b

Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Właściciele nieruchomości lub inne podmioty nie są uprawnieni do samowolnego opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Wykorzystywanie zbiornika jako elementu „przejściowego” pomiędzy przydomową oczyszczalnią ścieków a urządzeniami służącymi do „wylewania” ścieków na grunt lub „zraszania” nimi ziemi wyklucza dopuszczalność jego uznania jako zbiornika szczelnego, nieistotnego z punktu widzenia korzystania z wód i niebędącego „urządzeniem wodnym”.

7. Podsumowanie

Z coraz większym niepokojem obserwujemy, że jednostki organizacyjne Wód Polskich stosują w praktyce interpretację przepisów postulowaną w piśmie Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023. Bezpośrednim rezultatem stosowania tej interpretacji jest przyjęcie **całkowicie nieuprawnionego** założenia o niestosowaniu obowiązku dokonania zgłoszenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych służących do wprowadzania do ziemi ścieków oczyszczonych w przydomowej oczyszczalni ścieków na potrzeby zwykłego korzystania z wód (art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego) w przypadkach „powierzchniowego zagospodarowania oczyszczonych ścieków” w postaci „wylewania” ścieków na grunt oraz „zraszania” nimi powierzchni ziemi. Dokonywanie takich czynności skutkuje wprowadzaniem ścieków do ziemi w następstwie „wylewania” lub „zraszania”, które – jak wprost wskazała Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej – jest „powierzchniową” metodą usuwania ścieków, w związku z którą ścieki wchodzą w bezpośredni kontakt z elementem przyrodniczym, jakim jest powierzchnia ziemi. Powyższe potwierdza, że mamy do czynienia z **przykładem wprowadzania ścieków do ziemi i tym samym zwykłego korzystania z wód**, o ile spełnione są inne wymagania określone w art. 33 Prawa wodnego.

Sposób interpretacji przepisów zaprezentowany w piśmie z dnia 19 stycznia 2024 r., znak KUZ.032.9.3.2023, opiera się na zróżnicowaniu prawnego statusu ścieków wprowadzanych do ziemi drenażem rozsączającym i objętych obowiązkiem dokonania zgłoszenia wodnoprawnego oraz ścieków wprowadzanych do ziemi „powierzchniowo”, które miałyby nie podlegać administracyjnej kontroli wstępnej. Przepis art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego w żaden sposób nie różnicuje sposobu wprowadzania ścieków do ziemi pochodzących z przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności nie ogranicza się do któregoś z tych sposobów. Stosowanie interpretacji wyłączającej „wylewanie” ścieków na grunt oraz „zraszanie” ściekami powierzchni ziemi spod obowiązku dokonania zgłoszenia wodnoprawnego spowoduje, że tego typu sposób korzystania z wód będzie niejako „z góry” pozostawiony bez jakiegokolwiek formy administracyjnej kontroli wstępnej, w szczególności w kontekście weryfikacji wpływu „wylewania” i „zraszania” na wymagania ochrony zdrowia ludzi i ochrony środowiska, w tym możliwość osiągania celów środowiskowych dla wód. Taki sposób

interpretacji przepisów Prawa wodnego poświęconych zgodom wodnoprawnym byłby niewątpliwie wygodny dla organów właściwych w sprawach zgłoszeń wodnoprawnych, jednakże należy go **zdecydowanie odrzucić jako niemożliwy do pogodzenia z podstawowymi wartościami demokratycznego państwa prawnego, do których zalicza się w szczególności ochrona środowiska i zasada zrównoważonego rozwoju.** Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska (art. 5 Konstytucji), a ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych (art. 74 ust. 2 Konstytucji).

Zakres obowiązku dokonania zgłoszenia wodnoprawnego w związku z wprowadzaniem do ziemi ścieków oczyszczonych w przydomowej oczyszczalni ścieków na potrzeby zwykłego korzystania z wód powinien być uzależniony od treści odpowiedniego przepisu, a nie metody jego wykładni przyjętej w toku stosowania prawa w konkretnej sprawie. W szczególności odzwierciedlone w art. 394 ust. 1 pkt 13 Prawa wodnego dążenie do powszechnego objęcia zgłoszeniem wodnoprawnym takiego sposobu korzystania z wód nie może mieć charakteru wyłącznie teoretycznego z powodu interpretacji przepisów klasyfikującej „wylewanie” oraz „zraszanie” jako bliżej nieokreślone czynności oraz nieznane ustawie formy korzystania z wód mające nie podlegać administracyjnej kontroli wstępnej.

Wydanie odpowiednich poleceń i wytycznych zakazujących powielania niebezpiecznej dla ludzi i środowiska interpretacji przepisów dotyczących tzw. „wylewania” ścieków na grunt oraz „zraszania” ściekami powierzchni ziemi spowoduje, że kierownicy jednostek organizacyjnych Wód Polskich nie będą mieli możliwości systemowego pozostawiania takiego sposobu korzystania z wód poza nadzorem poprzedzającym rozpoczęcie wykonywania takich czynności. Władze publiczne mają obowiązek wspierać działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska (art. 74 ust. 4 Konstytucji), a nie „promować” pewne rozwiązania poprzez odstępowanie od stosowania wobec nich wymagań prawnych służących zapewnieniu bezpieczeństwa dla zdrowia publicznego i środowiska.

Mając na uwadze powyższe, wnosimy jak na wstępie.

Z poważaniem

Zbigniew Wojas
Wójt Gminy Gdów

Paweł Gojzewski
Dyrektor Zarządzający Ekodren